

Rapport

Een onderzoek naar het niet terugstorten door de gemeente Doetinchem van op basis van een dertig jaar oude machtiging geïnde belasting

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de gemeente Doetinchem gegrond.

Datum: 13 juli 2016

Rapportnummer: 2016/062

WAT GING ER AAN DE KLACHT VOORAF?

Ruim dertig jaar geleden had verzoeksters' toenmalige echtgenoot aan de gemeente Doetinchem een machtiging afgegeven om ter inning van gemeentelijke belastingen geld af te schrijven van hun en/of-rekening. Na verzoeksters echtscheiding in 1996 heeft zij de en/of-rekening op haar naam laten zetten. Vanaf 1997 was verzoekster ex-echtgenoot niet meer belastingplichtig. De machtiging werd daarom na de echtscheiding niet meer gebruikt. Sinds haar scheiding heeft verzoekster altijd een uitkering gehad, wat voor de gemeente reden was haar jaarlijks kwijtschelding van gemeentelijke belastingen te geven.

In de loop van 2011 werd de ex-echtgenoot eigenaar van een eigen woning. Vervolgens is per 1 januari 2012 de indertijd afgegeven machtiging weer gebruikt om de voor die woning verschuldigde belastingaanslagen te kunnen incasseren. Vanaf dat moment werden maandelijks bedragen van € 80 afgeschreven van verzoeksters' rekening. Verzoekster heeft die afschrijvingen wel opgemerkt, maar zij wist niet dat zij voor haar ex-echtgenoot betaalde. Zij dacht dat zij betaalde voor de woning, waar zij woont met haar huidige partner. Zij hebben namelijk allebei een eigen bankrekening, ontvangen beiden een AOW-uitkering en verdelen de vaste lasten en de kosten van levensonderhoud.

Verzoekster heeft nooit een gemeentelijke belastingaanslag ontvangen. Het rekeningnummer staat inmiddels al twintig jaar op naam van verzoekster, wat de gemeente volgens haar had moeten zien. Haar ex-echtgenoot kreeg de belastingaanslag op zijn adres. Hij had volgens verzoekster daarom kunnen weten dat er iets niet klopte, omdat het te betalen bedrag niet van zijn rekening werd afgeschreven.

De gemeente vindt dat verzoekster geen recht heeft op teruggave van de geïncasseerde bedragen. Er is door haar ex-echtgenoot een machtiging afgegeven voor het incasseren van de aanslagen gemeentelijke belastingen vanaf het bewuste rekeningnummer. De gemeente heeft nooit een intrekking van de machtiging ontvangen, waardoor de gemeente tot en met augustus 2015 van het rekeningnummer heeft geïncasseerd. Nadat verzoekster in september 2015 over de kwestie had gesproken met de gemeente, heeft de gemeente de machtiging niet meer gebruikt.

De gemeente incasseerde al sinds februari 2012 van het rekeningnummer. Hierdoor had, volgens de gemeente, verzoekster eerder kunnen reageren. Aangezien zij dit niet heeft gedaan, is volgens de gemeente de termijn om terug te storten inmiddels verstreken. Uit coulance heeft de gemeente de in 2015 geïncasseerde bedragen aan verzoekster terugbetaald.

Verzoekster wil ook het in 2012 tot en met 2014 geïnde bedrag van totaal € 2.531,65 terugbetaald krijgen. Er is volgens haar sprake van een onverschuldigde betaling in de zin van artikel 6:203 van het Burgerlijk Wetboek (BW). De gemeente heeft het in 2015 geïnde terugbetaald. Volgens verzoekster heeft de gemeente hiermee erkend dat zij onverschuldigd betaald heeft. De jaren 2012 tot en met 2014 vallen binnen de verjaringstermijn van vijf jaar als bepaald in artikel 3:309 van het BW. Verzoeker meent daarom dat zij op basis van de wet recht heeft op terugbetaling van het gehele bedrag. Verzoekster vindt het vreemd, dat een machtiging om te incasseren onbepaald geldig zou blijven. De gemeente gaat ervan uit dat het verzoeksters schuld is dat zij niet tijdig de incasso heeft laten stopzetten. Maar volgens verzoekster wordt in het BW niet gesproken over wie schuld heeft aan een onverschuldigde betaling.

VERLOOP ONDERZOEK

Verzoeksters heeft over de zaak herhaaldelijk tevergeefs gecorrespondeerd met gemeentelijke invorderingsambtenaren. Vervolgens heeft zij de Nationale ombudsman benaderd. In het kader van mijn onderzoek is de klacht als volgt geformuleerd.

Verzoekster klaagt erover dat de heffingsambtenaar van de gemeente Doetinchem geïnde belasting, die de gemeente volgens verzoekster ten onrechte op basis van een dertig jaar oude machtiging van haar bankrekening heeft afgeschreven, niet (volledig) heeft teruggestort.

De Nationale ombudsman heeft de klacht voorgelegd aan de gemeente en gevraagd haar reactie te geven op de volgende vragen.

- Wat is uw visie op de vraag in hoeverre er voor de gemeente aanleiding had moeten zijn om in 2012 te verifiëren of de machtiging nog geldig was, gelet op het feit dat de machtiging dertig jaar oud was?
- Volgens de gemeente is de termijn om terug te storten inmiddels verstreken. Waar baseert de gemeente dat op?
- Vormt de klacht voor u aanleiding tot een actie of maatregel voor verzoekster of in meer algemene zin?

De gemeente heeft deze vragen beantwoord, waarop verzoekster heeft gereageerd. Op basis van de informatie uit voormelde procedures heeft de Nationale ombudsman dit rapport opgesteld.

VISIE VAN DE GEMEENTE

Een machtiging blijft geldig tot wederopzegging. Dat is destijds ook kenbaar gemaakt op het machtigingskaartje. Ook als men tijdelijk geen belasting verschuldigd is, blijft de machtiging geldig. Het is de verantwoordelijkheid van de burger om een machtiging in te trekken. Het is voor de gemeente niet kenbaar geweest dat de en/of rekening nu alleen op naam van verzoekster staat

geregistreerd. Overigens kon dat ook niet kenbaar voor de gemeente zijn, nu dergelijke informatie moet worden verstrekt door de rekeninghouder en verzoekster dit niet heeft aangegeven. Het eerste incassobedrag in 2012 had voor haar aanleiding moeten zijn om direct actie te ondernemen, aldus de gemeente.

De algemene termijn om een automatische incasso terug te draaien is 56 dagen. Indien de burger vindt dat er sprake is van een onverschuldigde betaling of geen machtiging heeft afgegeven, dan kan dit bedrag via de bank tot 13 maanden na de datum van incasso worden teruggestort. Dit zijn vaste termijnen.

De gemeente meent tot slot dat zij de klacht grondig heeft onderzocht, Daarnaast is advies gevraagd aan de Vereniging van Nederlandse gemeenten. Op het moment van melding door verzoekster over het rekeningnummer, is de doorlopende machtiging direct ingetrokken. Uit coulance zijn de in 2015 geïncasseerde bedragen aan verzoekster teruggestort. Er is daarom geen aanleiding om dat besluit te herzien.

REACTIE DAAROP VAN VERZOEKSTER

Verzoekster vindt dat zij niet hoefde te verwachten dat er opeens gemeentelijke belasting zou worden afgeschreven van haar rekening voor de woning waar haar ex-echtgenoot nu woont. Daarnaast vindt verzoekster dat de gemeente voorbijgaat aan het BW, dat stelt dat een onterechte betaling waar geen dienst tegenover staat ten alle tijde terugbetaald dient te worden, ook al is een automatische machtiging afgegeven. Bij de burger kan de Belastingdienst tot vijf jaar terug belasting invorderen. Waarom zou dat omgekeerd niet gelden, zo vraagt verzoekster zich af.

WAT IS HET OORDEEL VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN?

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

Het staat vast dat verzoekster niet degene was die de geheven belasting verschuldigd was. De gemeente verkeerde blijkbaar in de veronderstelling dat de belasting wel van haar rekening kon worden geïncasseerd, omdat daarvoor een machtiging was afgegeven. De machtiging waar de gemeente gebruik van heeft gemaakt, is echter circa dertig jaar oud en is lange tijd niet gebruikt. Verder is verzoekster niet de belastingplichtige en had zij een redelijke verklaring waarom zij pas na drie jaar reageerde op de incasso. Tot slot kan de gemeente alsnog bij de ex-echtgenoot van verzoekster de hem opgelegde aanslagen innen.

De gemeente had al deze aspecten bij haar belangenafweging moeten betrekken. Gezien het feit dat de gemeente de aanslagen alsnog bij de ex-echtgenoot kan incasseren, acht de ombudsman het niet redelijk de geïncasseerde bedragen niet terug te betalen.

Het voorgaande is reden voor het doen van een aanbeveling.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de gemeente Doetinchem is gegrond wegens schending van het redelijkheidsvereiste.

AANBEVELING

De Nationale ombudsman beveelt de heffingsambtenaar van de gemeente Doetinchem aan de in 2012 tot en met 2014 geïnde bedragen aan verzoekster terug te betalen.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

RELEVANTE WET- EN REGELGEVING

Burgerlijk Wetboek

Artikel 3:309

Een rechtsvordering uit onverschuldigde betaling verjaart door verloop van vijf jaren na de aanvang van de dag, volgende op die waarop de schuldeiser zowel met het bestaan van zijn vordering als met de persoon van de ontvanger is bekend geworden en in ieder geval twintig jaren nadat de vordering is ontstaan.

Artikel 6:203, eerste lid

Degene die een ander zonder rechtsgrond een goed heeft gegeven, is gerechtigd dit van de ontvanger als onverschuldigd betaald terug te vorderen.